

Els bitllets d'anada i tornada d'Aurora Bertrana

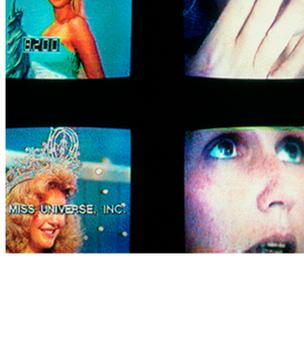
A propòsit de tres obres "suïsses" i el ressò internacional de l'escriptora gironina.

— **Adriana Bàrcia**
Esriptora i filòloga.

01/09/2022 Favos Tendres #135

El 1997 l'obertura del Fons Bertrana de la Universitat de Girona va representar un punt de partida essencial per al coneixement, l'estudi i la difusió d'**Aurora Bertrana**. Llavors la maquinària va començar a rodar, però va ser el 2017, amb motiu de l'Any Prudenci i Aurora Bertrana, que l'autora va transcendir l'àmbit acadèmic i es va fer present arreu de Catalunya, recuperant-la, per a alguns, però sobretot, descobrint-la al gran públic. La flor d'un dia no s'ha marcit, ans al contrari. Enguany (que és el 130è aniversari) celebrem la coincidència de tres títols (de clar accent autobiogràfic) amb Suïssa com a teló de fons.

Aurora Bertrana, entrevistada cap al 1970. Fons El Punt- Barceló CRDI Ajuntament de Girona

Edelweiss (:Rata_) reproduceix tres capítols de les Memòries (lectura imprescindible i pedra angular del corpus Bertrana) en què la gironina explica l'impacte que li produí el seu primer gran viatge. El 1923 la fascinació pel paisatge i el contacte amb una cultura europea i cosmopolita la van sacsejar fins al punt de revelar-se com a escriptora. Tot seguit es reedita *Edelweiss*, una novella breu sobre la lluita en el cor d'un home entre la muntanya i una dona. La peça va ser publicada el 1937 (cosa que té el seu mèrit) com a primer número de La Novella Femenina, una col·lecció popular d'Edicions Mediterrània. La història se situa a l'Hotel Kurhaus de Mürren, on Bertrana va fer temporada com a violoncellista per tal de pagar-se els estudis de música a Ginebra.

Cendres i Épaves (la primera d'Edicions de la Ela Geminada i la segona es traduirà al català properament) traspuen l'amargor d'un exili a què Bertrana es va veure abocada des del 1938 fins al retorn a Catalunya el 1949. Aquestes obres desvelen la duresa d'una Suïssa que no ho posa gens fàcil a una dona sola i sense recursos (el marit, Denys Choffat, va passar-se al bàndol nacional i la família política no va respondre a les expectatives d'empara). Ambdós textos romanien inèdits, ja que van ser rebutjats tant a Ginebra com a Catalunya. Bertrana hi retrata tipus ben peculiars de la bohèmia ginebrina, en què la diversitat sexual era el pa de cada dia, tot criticant, alhora, la burgesia benpensant i la falsa moral.

Dèiem que Bertrana va viure molts anys als peus del Mont Blanc. Hi va publicar, hi va pronunciar conferències, hi tenia un programa de ràdio... Podem parlar, doncs, d'un patrimoni que també és suís. I és que Ginebra, centre neuràlgic d'alegries i amargors, serà LA CIUTAT per a Aurora Bertrana.

Davant d'una trajectòria tan internacional, avui ens preguntem si hi ha hagut algun tipus de retorn. Per respondre-ho, vegem alguns exemples.

Podem fer ruta literària de la mà de **Mariàngela Vilallonga** a *Aurora Bertrana a Ginebra* (2017, Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada i Carles Fages de Climent-UdG), llibret que també compta amb la versió francesa (vegeu [aquest enllaç](#)). La Universitat de Ginebra va acollir una conferència de Vilallonga, que també va participar en el programa *Lady Travellers* de la RAI. El 2018, el "Simposi internacional Prudenci i Aurora Bertrana. Entre dos silencis" (les ponències estan recollides en un volum publicat per la ILC) va constatar l'interès per l'autora tant dins com fora del territori català.

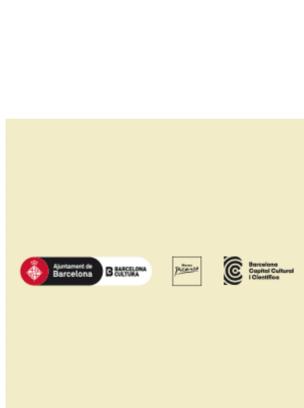
Resseguint el nostre viatge a Suïssa, trobem algunes accions de la Delegació del Govern. El 2021, va organitzar un homenatge (amb conferència i lectura inclosa) a Le Bateau Genève (escenari ideal per a una viatgera empedreïda), bressolat pel llac Léman (disponible a Youtube). Aquest 2022 s'ha inaugurat la sala Aurora Bertrana (a la seu de la Delegació a Ginebra) que acull l'exposició "Aurora Bertrana. Mémoires de Suisse" amb material cedit pel Fons Bertrana. Així mateix, s'ha editat un vídeo divulgatiu (també a Youtube).

Continuant el nostre viatge, aquesta primavera el Musée d'Ethnographie de Genève i el Centre Català de Ginebra van organitzar dues conferències, en què també hi vam presentar *Cendres*. Cal ressaltar que el museu custodia, zelosament, la Col·lecció Choffat en què hi ha objectes de l'estada del matrimoni a la Polinèsia francesa. De fet, la institució es planteja incloure Bertrana en el catàleg. Això banda, a Neuchâtel hi trobem documentació diversa. Pensem que l'autora (nacionalitzada suïssa) anava i venia de terres helvètiques fins als últims anys de la seva vida.

I més. A finals del 2021 el butlletí de la Societat des Études Océaniques (de la qual Bertrana era membre) va publicar "Un visiteur improbable peut en cacher un autre...", de **Robert Veccella** (a propòsit de Bertrana i el viatger català **Enric Blanco**), i "Le regard sur l'autre: les écrits océaniques d'Aurora Bertrana", de **Mònica Güell** (centrat exclusivament en l'escriptora). Bertrana i Choffat van escriure en aquesta publicació amb seu a Tahití, on l'interès per la gironina s'ha enfortit últimament.

La catalana també ressona a Étobon (França), poble devastat per la Segona Guerra Mundial on va viatjar en missió humanitària. El butlletí de la Societat d'histoire et d'archéologie de l'arrondissement de Lure ha publicat recentment una traducció del conte "El pomell de violes", juntament amb un article sobre l'autora.

Sembla que l'estela d'Aurora Bertrana s'estén i no s'apaga. Que la persistència aquí i allà serveixi, doncs, perquè ella i tantes d'altres acabin ocupant el lloc que els pertoca.

↓

Fes-te subscriptor de Núvol

Suma't al digital de cultura i gaudeix d'un munt d'avantatges

- Participa en sortejos setmanals i guanya llibres
- Rep la revista anual en paper
- Accedeix a la Biblioteca del Núvol
- Aconseguix descomptes culturals

Subscriu-t'hi ara!

[:Rata_](#) [Aurora Bertrana](#) [Edicions de la Ela Geminada](#)

COMENTARIS

→ Inicia sessió per deixar un comentari

TAMBÉ ET POT INTERESSAR

Vet-ho aquí
Premi gros i balanç editorial
— ACN

Crítica
Vull subornar la joventut
— Bernat Puigtobella

Vet-ho aquí
Mare de Déu del Pilar de carquinyolis i ratafia
— Marta Pontnou

EN PORTADA

Suplement literari
Faves Tendres #141

Vet-ho aquí

Mare de Déu del Pilar de carquinyolis i ratafia

— Marta Pontnou

Parlem amb...

Marc Sarrats: "Soc més honest des que faig comèdia en català"

— Agus Izquierdo

Crítica

Vull subornar la joventut

— Bernat Puigtobella

EL MÉS VIST

- 1** Ramon Gras: "He validat les intuïcions de Cerdà 150 anys després"
— Joan Burdeus
- 2** — Griselda Oliver i Alabau
Els 10 errors més freqüents en català
- 3** La soledat de la cambra fosca
— Oriol Puig Taulé
- 4** Alcarràs i la invasió dels presseguers
— Agus Izquierdo
- 5** Un treball pel dia del treballador: L'Elionor
— Núvol

